

MINDEN BENNE VAN

az AMEGA beszélgetőpartnere:
Dr. Körmendy Szabolcs

*Szent-Györgyi Albert orvosi díjas tüdőgyógyász
kalocsai képviselő és cserkészparancsnok*

A 2019-es év számodra két fontos eseményt hozott. Az egyik az volt, hogy Szent-Györgyi Albert orvosi díjat kaptál, a másik pedig, hogy városod önkormányzatának képviselője lettél. Ez a két esemény adja beszélgetésünk keretét.

Mit kell tudni a Szent-Györgyi Albert orvosi díjról?

2017-ben volt 80 éve, hogy Szent-Györgyi Albert Nobel-díjat kapott. A Goodwill Pharma az Egészségért Közhasznú Alapítvány ez alkalomból hozta létre a Szent-Györgyi orvosi díjat. A díjra nem lehet pályázni, elnyerni úgy lehet, hogy egy beteg jelöli az orvosát gyógyulása történetével. Ezt követően indul az internetes szavazás. Az országot hat régióra osztották, minden régióból egy jelölt kaphatja meg a közönségdíjat, egy orvost pedig életmű díjjal ismernek el. Február közepén kaptam egy levelet, hogy egyik betegem engem találna alkalmasnak erre a díjra. Megjegyzem, a Kalocsai Kórházból több orvos is kapott jelölést. Nagyon megtisztelőnek éreztem, hogy méltónak találnak az elismerésre. Hat héten keresztül lehetett szavazni az interneten.

Az ilyen szavazásokat sokan megkérdőjelezik.

Figyeltem a vetélytársakat és azt vettem észre, hogy a szavazataim folyamatosan nőnek, míg a vetélytársaimnál előfordult kampányszerű tömeges szavazás este 11 és

12 óra között. Informatikus szakemberek segítségével kiderült, hogy meghekkelték a versenyt. Szorosabb ellenőrzést léptettek életbe, és a számítógép által gerjesztett álszavakat kiszűrték.

Így tiszta versenyben lettél első.

A díjátadásra az MTA nagytermében, egy igazán felemelő, bensőséges ünnepség keretében került sor. Megható érzés volt díjazottnak, ünnepeltnek lenni.

A díj nemcsak erkölcsi megbecsülést jelentett, hanem anyagit is. A jelentősnek mondható összeget három részre osztva felajánlottad közösségi célokra. Egyharmad részét a kórházad kapta. Kérlek, mutasd be olvasóinknak a munkahelyedet.

A kórházat a kalocsai érsek alapította a XIX. század második felében. A városnak 16 000 lakosa van, de a kórház 72 000 ember ellátásáért felel, ma több mint 400 ágygal működik. Az alapszakmákon kívül

két olyan terület van, melyben megyei szintű ellátást nyújt: ez a tüdőgyógyászat és a pszichiátria. Ez az egyetlen olyan megye, ahol két tüdőosztály van, Kecskeméten és Kalocsán, mindkettő II. progresszívítási szinten. Nagyon nagy szakmai tudású orvosok dolgoztak itt, és vezették a Szent Kereszt Kórházat, köztük több tüdőgyógyász is.

Mi a titka annak, hogy a kórház az integritását fenntartva tud ma is működni?

A szakmai tudást és színvonalat nyilván nem az én feladatomban megítélni, de a lelkesedés, a szakma szeretete ott van a kórház közel 50 orvosában. Amikor a '60-as évek végén létre akartak hozni a megyében még egy tüdőosztályt, akkor Baja és Kalocsa között ingadoztak a döntéshozók. Nagyapám Baján volt tisztiorvos, és ott szeretne volna megépíttetni a tüdőosztályt, de végül az akkori lobbi Kalocsa mellett döntött. Az országban számos helyen építettek hasonló

300 ágyas tüdőosztályokat. Ma az osztályon ketten dolgozunk tüdőgyógyászok, a belgyógyászok besegítenek. Az ügyeletet a pszichiátriával együtt látjuk el.

Milyen tüdőbetegségeket tudtok ellátni?

Igazából a tüdőgyulladásoktól kezdve, az asztmán és a COPD-n keresztül a daganatok kivizsgálását, így endoszkópos mintavételeket, transztorakális biopsziákat, idegentest eltávolításokat is végzünk. Az ellátási területünk természetesen jóval nagyobb a város területénél, hat tüdőgondozó tartozik hozzánk.

Orvosdinasztia tagja vagy. Mesélj a felmenőidről!

Dédapám a Festeticsek, majd a pécsi és a veszprémi püspökség gazdatisztje volt. Nagyapám is annak készült, de végül az orvoslást választotta, a '20-as években járt egyetemre. Ma is őrzöm az indexét, amely tele van az

orvostörténelemből ismert nagy nevekkel. Ő Bácskában falusi körorvos volt. Akkoriban egy körorvosnak az esetek széles körét kellett megoldani, előfordult, hogy a konyhaasztal műtőasztal is volt. Apám mesélte, hogy sokszor megtörtént, hogy nagyapám elbiciklizett szülést levezetni, és csak három nap múlva jött haza, mert elhúzódott a vajúadás. Nem volt antibiotikum, mentő. A világháborúban, a fronton századosi rangban szolgált katonarvosként, ezért két évig volt B listázott. Az 50-es éveiben Baja város tisztiorvosa lett, nyugdíjas korában pedig az állampusztai börtön orvosa volt, ott dolgozott néhány évet. Szerették a személyi állomány tagjai, és tisztelték a fogvatartottak is. 1967-ben halt meg. Rendszeres templomjáró volt, így temetése is egyházi volt. A börtön teljes személyi állománya díszgyenruhában búcsúztatta, ami abban az időben nem kis dolog volt.

Úgy tudom, hogy édesapád is folytatta apja munkáját.

Apám, dédapám munkáját szerettem volna folytatni. Agronómusnak készült, de a földosztások idején ebben nem sok perspektíva volt, végül ő is az orvosi pályát választotta. Először Szegeden, *Batizfalvy János* professzor szülészeti klinikáján dolgozott fizetés nélküli gyakornokként. Bátyám is ott született. Két év múlva apám Kalocsára került szülész-nőgyógyásznak. Szinte éjjel-nappal bent volt a kórházban. Előfordult, hogy hónapokig ő volt az egyedüli szakorvos. Akkoriban két ügyeletes volt az egész intézetben, egy manuális és egy belgyógyász. Így történt, hogy

az egyik mostani orvoskolléga, a *Juhász Gábor* bácsinál született, aki tüdőgyógyász volt, mert a manuális szakorvos éppen operált.

Édesapád nemcsak szülész-nőgyógyász volt.

Apám operált vakbelet, sérülésekből eredő lépeltávolításokat és egyéb eseteket is. '56 után – amikor összetörték a Sztálin-szobrot, megalakították a kórház munkástanácsát és megnyitották a kórházi kápolnát – hat kollégájával együtt kirúgták, majd rendőri felügyelet alatt állt. Néhány évig félállásban dolgozott egy magánorvos mellett. Később visszakerülhetett a kórházba, ahol elsők között az országban létrehozta az onkológiai gondozást, a 60-as évek végén már működött a kórházban onkoteam. 2000-ig vezette a gondozót, de évtizedekig sportorvosi feladatokat is ellátott.

Te is az orvoslást választottad, de miért a tüdőgyógyászatot?

Gimnáziumban még gondolkodtam, hogy orvos vagy tanár legyek. Pannonhalmára jártam és ott nagyon jó biológia tanárom volt, aki az orvosi pálya felé terelt. *Rékási* tanár úrnak sokat köszönhetek. Másodszorra vettem fel Szegedre, mert a fizika nem volt az erősségem. Szerettem és szeretem Szegedet, nagyon jó volt ott egyetemistának lenni. Hatodévből, látva a tülekedést, hogy ki melyik klinikára kerüljön, azt gondoltam, hogy én nem állok be ebbe a sorba. Egy klinikán sokat lehet tanulni, de egy vidéki kórházban többet láthat, tapasztalhat az ember. A kolléganőnek, akinél a gyakorlati

szakvizsgámat csináltam, a Tüdőklinikán két ágya volt, nekem Kalocsán negyven. Igaz, ő másnap Máltára utazhatott egy konferenciára, nekem pedig csak két éve adatott meg, hogy részt vehettem egy külföldi kongresszuson.

Még nem válaszoltál a „miért a tüdőgyógyászat” kérdésre.

Úgy lettem tüdőgyógyász, hogy felmértem a lehetőségeimet. Egy manuális szakmához nincs kellő kezűgyességem. Jó hírű volt viszont a kalocsai tüdőgyógyászat. A tüdőgyógyászatban van radiológia, amit nagyon szeretek, van benne egy kis manualitás is (az endoszkópos vizsgálatokra gondolok), és van benne belgyógyászat is. Azt szokták mondani, hogy egy tüdőosztályon csak szülés nincs. Valamilyen oknál fogva – ez a tapasztalatom – azok a betegek, akik nem kellene senkinek, a tüdőosztályon találnak segítséget. A tüdőgyógyászok mindenhol befogadóbbak az átlagnál. A gondozóban is azt tapasztalom: megvan a beteg baja, de senki nem akarja megfogni a kezét, hogy végigvigye az úton.

Hogyan látod a tüdőgyógyászat jövőjét?

Habár a jelentős számú betegem 60%-át az alapellátásban is meg lehetne gyógyítani, ennek ellenére úgy gondolom, hogy van jövőnk. Az allergiás, asztmás, COPD-s és tumoros betegek anynyian vannak, hogy mindig lesz mit tennünk. Újabb és újabb területek is bekerülhetnek gyógyító tevékenységeink közé, mint az onkológia vagy az invazív bronchológia.

Nem volt ambíció, hogy a tüdőgyógyászok vezetői közé kerülj?

Sosem törekedtem pozíciókba, mindig a feladat talált rám. Egy klinikai központból mindig könnyebb tudományos munkákat végezni, előadásokat tartani. Elinultam én ebben az irányban, pl. 2004-ben az MTT kongresszuson tartottam volna előadást egy ritka tüdő amyloidosisról, de a lányom súlyosan megbetegedett, leukémiás lett, és le kellett mondanom a részvételt. A gyermekem meggyógyult, most egyetemista Pécsen, de egy évig kapott kemoterápiát. Ezek után kicsit eltávolodtam a tüdőgyógyásztól. Jött egy ajánlat, hogy menjek el a kalocsai börtönbe börtönorvosnak. Két hónapot tünődtem ezen. Apámmal is áttárgyaltuk a dolgot, aki azt mondta, beteg ember mindenütt van, és így tíz évig börtönorvos voltam. Jó kapcsolatot alakítottam ki az ottani egészségügyi vezeté-

ssel, és bekerültem abba a körbe, akik fogalmazták a börtön egészségügyi szabályait, és beletanultam a jogalkotásba is. Ott szereztem egészségügyi közigazgatási szakvizsgát, és alapellátó orvosként is sokat tanultam, mert nem lehetett mindenki kizaladgálni a kórházba, még sebeket is varrtam. Ez alatt a tíz év alatt heti szakmai napom volt a tüdőosztályon, és ügyeltem is. 2016-tól dolgozom a kalocsai tüdőgondozóban és az osztályon. Azóta több előadást is tartottam, ezek egyike az Epidemiológiai Szekció díját nyerte el.

A pályád második harmadát a katolikus egyháznak ajánlottad fel. Milyen szerepet játszik az életedben a hit?

Nagyon nagy szerepet játszik. Azt gondolom, hit nélkül nagyon nehéz lenne dolgoznom. Rendszeres templomba járok vagyunk a családommal. Az egyházi ünnepeket

megüljük. A feleségem és a gyermekeim is egyházi iskolákba jártak-járnak. Nagyon régóta egyházközségi képviselő vagyok. 1993 óta csatlakoztam a cserkészethez, most én vagyok a parancsnok. Úgy érzem, hogy napjainkban az egyház is valamiféle válsággal küzd. Most, amikor nem lenne akadálya a hit gyakorlásának, az emberek mintha elfordulnának a klasszikus hitélettől, és az egyház is keresi az új utakat. Érsekség vagyunk és ezt én mégis így látom. A neoprotestáns egyházak is azért erősödnek meg, mert a katolikus egyház nem tudta megtartani, erősíteni a közösségét.

A pályád harmadik harmadát állatvédelmi célokra ajánlottad fel.

Mindig nagyon szerettem az állatokat. Kalocsán, amíg nem volt állatmenhely, a városban számtalan alkalommal veszélyeztették a lakosság épségét kóbor kutyák. Jelenleg is 180–200 kutya van az állatmenhelyen. Ha ezek az ebek kint lennének a városban, az komoly problémát jelentene. Nem tűnik fontos dolognak, de ha egy kicsit más szempöngből nézzük a dolgot, a város éllhetőségét ez befolyásolhatja. A felelős állattartásra is nevelni kell az embereket.

Az októberi választás jelentős sikert hozott számodra. Kalocsa képviselőtestületének tagja lettél. Most, amikor egyre jobban eldurvul a politikai élet, miért vállaltál egy ilyen közfeladatot?

Olyan családból származom, amelynek a tagjai mindig politizáltak. 2002-től 2004-ig – a lányom betegségéig – tagja voltam a Fi-

desznek, most a KDNP alelnöke vagyok. Külsős bizottsági tagként két ciklust végigdolgoztam, először a szociális, majd a jogi- és pénzügyi bizottságban.

Kalocsán elkezdünk építeni – függetlenül a nagypolitikától – egy olyan közösséget, baráti társaságot, egyesületet, melyben a tagság jelentős része nem politikai párt tagja, de van egy bizonyos irány, amit tartani szeretnénk. Ezzel a fiatalos, dinamikus csapattal vettük át őszen az irányítást az ellenzéki összefogás városvezetésétől. Az utóbbi években a város lendülete megtört, ültünk a lanygos melegben, és azt mondták, hogy ez jó. Volt, akinek igen, de a város nem fejlődött.

Mit tud tenni egy ilyen csapatban egy orvos, amikor az egészségügyi ellátás már döntően nem önkormányzati feladat?

Nem az egészségügy, hanem a város jobbításáért való munka vitt a képviselőségbe. Vannak ötleteim, amik egy jó csapatban remélhetőleg megvalósíthatóak lesznek. Nemrégiben például 2,8 milliós

pályázatot írtam a cserkészek számára. Ebből egy programsorozatot fogunk megvalósítani. Négy nagy előadás, egy kiállítás, egy kétnapos cserkészfesztivál, bizonyítékkal arra, hogy kisebb pénzből is lehet nagy dolgokat csinálni.

Mit csinálsz, amikor nem gyógyítasz? Időnként a facebookon látom a megosztásaidat, amikre érdemes odafigyelni, és gyakran el is mentem magamnak.

Szeretek olvasni, szeretem a történelmet, nem csoda, hogy feleségem történelemtanár. Gyakran fejtek keresztrejtvényt, de írok novellákat és verseket is. Három alkalommal jelentek már meg alkotásaim a Kalocsai Kép és Szó Antológiában. Zeneiskolába jártam, 8 évig zongoráztam, ezt ma is gyakorlom, játszottam rockegyüttesben is. Alapító tagja vagyok a Kalocsa Kamarakórusnak. Sokat fotózok is, a Bus-Oxy Kft. idei naptárában látható néhány képem. Anyám olasz volt, így nem csoda, hogy szeretem az olasz autókat, jelenleg hárommal is rendelkezünk, és tagja vagyok a *Fiat Barchetta Hungary* klubnak.

Idén nyáron erdélyi gurulásra készülünk velük. *Sal Endre* is ennek az autós klubnak a tagja, ő írja az interneten az Újságmúzeumot, amit én nagyon érdekesnek és értékesnek tartok. A facebook nagyon hasznos dolog, csak nagyon sokan haszontalanságra használják. Én az ismeretátadásának eszközét látom benne.

Hogy fér bele mindez 24 órába?

Hétköznapjaimban azért van idő együtt lenni a családommal is. Feleségem biztos háttért jelent számomra. Együtt koordináljuk a programjainkat.

Mi van még előtted? A nyugdíj még messze van, mit szeretnél még megvalósítani?

Nehéz ezt megmondani, mert másfél éve egy ritmuszavar miatt pacemakert kaptam, ami azért elgondolkodtatott. A barátaimmal hetente két estén járok edzeni, heti rendszerességgel futok, és igyekszem egészségesen élni. Szeretném a cserkészcsapatot stabilan átadni valakinek, ha a lányom megszerzi a segédtszti képesítést remélem átveszi. Laci bátyámmal – ő ikonfestő és szintén orvos – tervezgetjük, hogy összehozunk egy közös kiadványt az ő képeivel és az én gondolataimmal. Zsófi lányom 20 éves, egyetemre jár angol–matematika szakra, Marci fiam Pannónhalmán tanul, orvosnak készül, szeretném látni az avatását. Az ikrek, Gergő és Tomi még csak 10 évesek, van még tennivaló velük. Bakancslistám nincs, de eddig is sok lehetőséget kaptam az élettől, Istentől, és most is van dolgom, ez visz előre. ■

Dr. Osvai László